

Literatura dramàtica i espectacle teatral a Catalunya

28667, 6 crèdits, optativa de segon cicle, primer semestre

Curs 2010-2011 / Francesc Foguet i Boreu

DESCRIPCIÓ GENERAL I OBJECTIUS

Aquesta assignatura ofereix una panoràmica calidoscòpica de la història de la literatura dramàtica i l'espectacle teatral a l'escena catalana des de final del segle XIX al començament del XX (de Guimerà a Oliver). El recorregut per la història teatral destaca les línies fonamentals tant des del punt de vista literari com espectacular i les situa en les respectives coordenades històriques, estètiques i socioculturals.

Objectius

1. Analitzar els principals corrents literaris i les tendències estètiques del teatre català de final del segle XIX fins a la Guerra i la Revolució de 1936-1939.
2. Distingir els autors i les obres més representatius en els diversos contextos culturals des d'una perspectiva crítica.
3. Valorar els textos dramàtics i els espectacles teatrals de manera pertinent, argumentada i rigorosa.
4. Elaborar, amb coneixement de causa, anàlisis teoricocrítiques de teatre, tot fent un ús adequat de la terminologia precisa i dels mecanismes d'accés a la documentació.

ESBÓS DEL TEMARI

1. El teatre romàntic: Àngel Guimerà
2. La renovació modernista: Santiago Rusiñol, Ignasi Iglésias, Adrià Gual, Juli Vallmitjana, Joan Puig i Ferrer
3. El teatre poètic: Josep M. de Sagarra
4. La comèdia burgesa: Carles Soldevila
5. La comèdia ben feta: Joan Oliver

TUTORIES INTEGRADES

Les tutories integrades (virtuals) es dedicaran a comentar i resoldre individualment els dubtes plantejats en les classes teòriques i, també, a revisar les ressenyes i activitats de l'assignatura. En aquest darrer cas, és millor que els estudiants, de manera individual o en grups petits, aprofitin les hores de despatx.

BIBLIOGRAFIA

Lectures obligatòries

1. *En Pòlvora*, d'Àngel Guimerà

BACARDIT, Ramon. «Estudi introductor». Dins: *En Pòlvora*, d'Àngel Guimerà. Barcelona: Edicions 62, 1991. El Garbell, 36. Pàg. 5-30.

2. *L'hèroe*, de Santiago Rusiñol

CASACUBERTA, Margarida. «*L'hèroe*, un drama regeneracionista». Dins: *Santiago Rusiñol: vida, literatura i mite*. Barcelona: Curial Edicions Catalanes/Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1997. Textos i Estudis de Cultura Catalana, 56. Pàg. 352-363.

3. *Misteri de dolor*, d'Adrià Gual

BATLLE, Carles. «*Misteri de dolor*: la síntesi de maduresa». Dins: *Adrià Gual (1891-1902). Per un teatre simbolista*. Barcelona: Curial Edicions Catalanes / Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2001. Textos i Estudis de Cultura Catalana, 81. Pàg. 484-492.

4. *Les garses*, d'Ignasi Iglésias

FABREGAS, Xavier. «Ignasi Iglésias: el modernisme naturalista». Dins: *Aproximació a la història del teatre català modern*. Barcelona: Curial, 1972. Biblioteca de Cultura Catalana, 2.

5. *Aigües encantades*, de Joan Puig i Ferrer

GRAELLS, Guillem-Jordi. «Estudi introductori. La producció dramàtica de Joan Puig i Ferrer». Dins: *Teatre complet*, vol. 1. Tarragona: Arola, 2001. Biblioteca Catalana, 2.

6. *Els zin-calós*, de Juli Vallmitjana, adaptació d'Albert Mestres

FOGUET, Francesc i MESTRES, Albert. «La modernitat del teatre de Juli Vallmitjana». «El teatre de Vallmitjana en el seu temps». Dins: *Teatre*, de Juli Vallmitjana. 2 vol. Barcelona: Edicions de 1984. Temps Maleïts, 25 i 26. Pàg. 7-13 i 7-45.

7. *L'hostal de la Glòria*, de Josep M. de Sagarra

GIBERT, Miquel M. «Introducció al teatre de Josep Maria de Sagarra». Dins: *Teatre*, vol. 1. València: Edicions 3i4, 2006. Pàg. VII-LXII.

8. *Bola de neu*, de Carles Soldevila

SANTAMARIA, Núria. «El primer teatre de Carles Soldevila i la comèdia burgesa». *Llengua & Literatura*, núm. 6 (1994-1995), pàg. 53-69.

9. *La fam*, de Joan Oliver

FOGUET, Francesc. «Introducció». Dins: *La fam*, de Joan Oliver. Barcelona: Proa, 2003. Les Eines, 25. Pàg. 5-27.

Bibliografia de suport

AVIÑOÀ, Xosé (1985). *La música i el Modernisme*. Barcelona: Curial Edicions Catalanes.

AVIÑOÀ, Xosé (dir.) (1999). *Història de la música catalana, valenciana i balear. Del Modernisme a la Guerra Civil (1900-1939)*. Vol. 4. Barcelona: Edicions 62.

BATLLE I GORDÓ, Ramon (1984). *Quinze anys de teatre català. Els teatres Romea i Novetats de 1917 a 1932*. Barcelona: Publicacions de l'Institut del Teatre de Barcelona / Edicions 62.

BATLLE I JORDÀ, Carles (2001). *Adrià Gual (1891-1902): per un teatre simbolista*. Barcelona: Institut del Teatre de Barcelona / Curial Edicions Catalanes / Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

BLASCO LAGUNA, Ricard (1984). *Estudis sobre la literatura del País Valencià (1859-1936)*. L'Alcúdia: Edicions de l'Ajuntament.

BLASCO, Ricard (1985). «El teatre valencià durant el decenni 1926-1936: la polèmica per un 'teatre d'art'». *L'Espill*, núm. 20 (març), p. 51-107.

BLASCO, Ricard (1986). *El teatre al País Valencià durant la guerra civil (1936-1939)*. 2 volums. Barcelona: Curial.

- CASACUBERTA, Margarida (1999). *Santiago Rusiñol i el teatre per dins*. Barcelona: Institut del Teatre.
- COCA, Jordi; GALLÉN, Enric; VÀZQUEZ, Anna (1982). *La Generalitat republicana i el teatre (1931-1939). Legislació*. Barcelona: Publicacions de l'Institut del Teatre.
- CURET, FRANCISCO (1917). *El arte dramático en el resurgir de Cataluña*. Barcelona: Minerva.
- CURET, Francesc (1967). *Història del teatre català*. Barcelona: Aedos.
- FOGUET I BOREU, Francesc (2005). *Teatre, guerra i revolució. Barcelona, 1936-1939*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- FOGUET I BOREU, Francesc (coord. i ed.) (2008). *Teatre en temps de guerra i revolució (1936-1939)*. Lleida: Punctum & Generalitat de Catalunya.
- GALLÉN, Enric (1987). «El teatre. La vida teatral de la primera guerra mundial fins a la guerra civil». Dins: *Història de la Literatura Catalana. Part Moderna*. Vol. 9. Direcció de Joaquim Molas. Barcelona: Ariel. Pàg. 413-462.
- GALLÉN, Enric (coord.) (1989). *Romea, 125 anys*. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.
- GALLÉN, Enric (1998). «Teatre i societat a la Catalunya d'entreguerres». Dins: *Història de la cultura catalana. República, autogovern i guerra 1931-1939*. Vol. 9. Direcció de Pere Gabriel. Barcelona: Edicions 62. P. 149-164.
- GUAL, Adrià (1960). *Mitja vida de teatre. Memòries*. Pròleg de Maurici Serrahima. Barcelona: Aedos.
- LITVAK, Lily (1981). *Musa libertaria: arte, literatura y vida cultural del anarquismo español (1880-1913)*. Barcelona: Antoni Bosch.
- MESQUIDA I CANTALLOPS, Joan Antoni (1998). «El teatre a Mallorca al tombant del segle: la temporada 1899/1900», dins *Estudis de llengua i literatura en honor de Joan Veny*, vol. 2, a cura de Josep Massot i Muntaner. Barcelona: Universitat de Barcelona i PAM, p. 223-264.
- MIRALLES, Remei i SIRERA, Josep Lluís (1993). "Introducció", dins *Teatre dramàtic de començaments de segle XX*. València, Edicions Alfons el Magnànim, Institució Valenciana d'Estudis i Investigació, p. 9-49.
- OLLER, Narcís (2001). *Memòries teatrals*. A cura d'Enric Gallén. Barcelona: La Magrana.
- PLANA, Alexandre (1976). *Teoria i crítica del teatre*. A cura de Iolanda Pelegrí. Barcelona: Institut del Teatre.
- PONS I PONS, Damià (2002). *Entre l'afirmació individualista i la desfeta col·lectiva. Escriptors i idees en la Mallorca del primer terç del segle XX*. Barcelona: PAM.
- PUIG I FERRETER, Joan (1982). *Textos sobre teatre*. A cura de Guillem-Jordi Graells. Barcelona: Institut del Teatre.
- SAGARRA, Josep M. (1987). *Crítiques de teatre «La Publicitat», 1922-1927*. Edició a cura de Xavier Fàbregas. Barcelona: Institut del Teatre. Monografies de Teatre, 21.
- SIMBOR I ROIG, Vicent (1983). *Carles Salvador: una obra decisiva*. València: Diputació Provincial de València.
- SOLÀ PALERM, Caterina (1976). *El teatre valencià durant la dictadura*. Barcelona: Institut del Teatre.
- VALENTÍ FIOL, Eduard (1973). *El primer modernismo literario catalán y sus fundamentos ideológicos*. Edició a cura de Joaquim Molas. Barcelona: Ariel.

Temporalització

Cada tema disposarà –aproximadament– de dues sessions de teoria i mitja sessió de seminari. A partir d'aquesta previsió, l'alumne caldrà que autogestioni el temps per poder dur al dia la lectura de les obres.

FORMA D'AVALUACIÓ

Avaluació

1. *Diagnòstic*: qüestionari inicial anònim.
2. *Continuada*: l'avaluació continuada té com a objectiu dotar d'elements per afinar la mirada crítica i convertir-se en lectors i espectadors experts de teatre.

Prova A): escriure una ressenya de les lectures obligatòries (màxim 1 pàgina = 2.100 caràcters). Caldrà demostrar, de manera sintètica i raonada, que heu llegit els llibres. Si es programa algun dels textos del període estudiat en la cartellera, l'alumne pot escollir d'escriure la crítica de l'espectacle en lloc de la ressenya del text.

Prova B): comentar una obra de teatre –consensuada amb el professor– durant 10 minuts a classe. El text escollit no pot ser cap dels de lectura obligatòria.

3. *Formativa*: a meitat de semestre, hi haurà una prova no puntuable, però obligatòria, que demanarà els coneixements assolits fins aleshores.

4. *Prova final*: al final del semestre, caldrà fer una prova final que consistirà en un comentari de text de dos fragments de dues de les obres de lectura obligatòria.

Per superar l'assignatura, cal fer l'avaluació continuada en els terminis previstos i presentar-se a la prova final. La nota definitiva serà la mitjana entre 2 i 4.

En tots els tipus d'avaluació, es penalitzarà la còpia o el plagi amb un suspens immediat.

Metodologia

1. *Classes teòriques i pràctiques*: les classes combinaran la teoria amb la pràctica (comentari de textos o de fragments audiovisuals) i sol·licitaran una implicació activa de l'alumnat. El professor en tindrà present la receptivitat, l'atenció i la participació a l'aula. Així, se'n valoraran les aportacions, reflexions, dubtes i interrogants en relació amb la matèria.

2. *Seminaris*: de cada lectura obligatòria, farem una sessió de comentari en comú a fi de debatre els aspectes més importants de cada obra i d'assajar-ne una interpretació global. Per tant, caldrà que, el dia dedicat al seminari, tothom vingui preparat (amb el llibre a mà i les seves notes de lectura a punt) per poder intervenir en el debat. Es valorarà les aportacions que s'hi facin.